

Izglītības un zinātnes
ministrija

Izglītības kvalitātes monitoringa sistēma

31.12.2023.

Eiropas Sociālā fonda projekts Nr. 8.3.6.2/17/I/001

“Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas izveide un īstenošana”

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Kas ir izglītības kvalitātes monitoringa sistēma?

- Datu, rīku, pētījumu kopums, lai atbalstītu izglītības kvalitātes pilnveidi
- Izglītības kvalitātes koncepcija, kas veido kopīgu redzējumu par izglītības kvalitāti

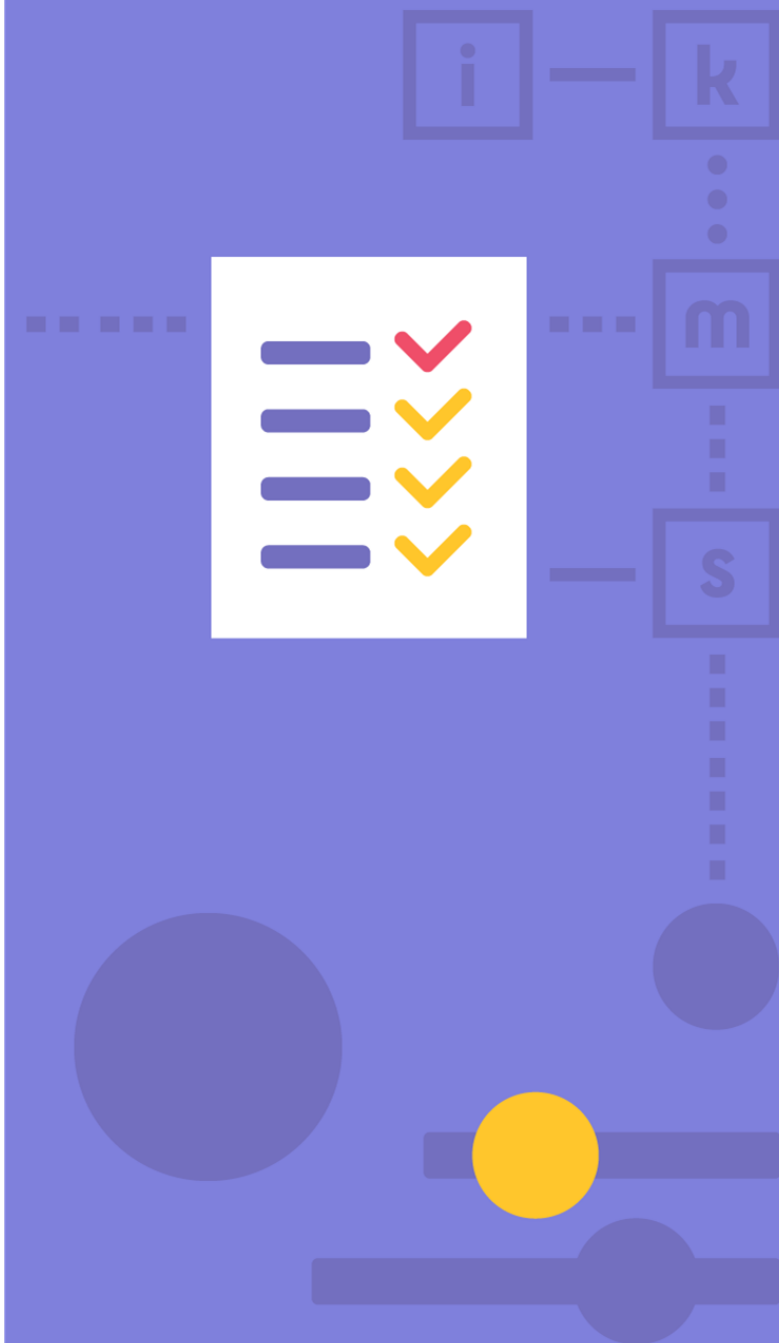
Vispārīga informācija par izglītības kvalitātes monitoringa sistēmu

Izglītības kvalitātes monitoringa mērķi

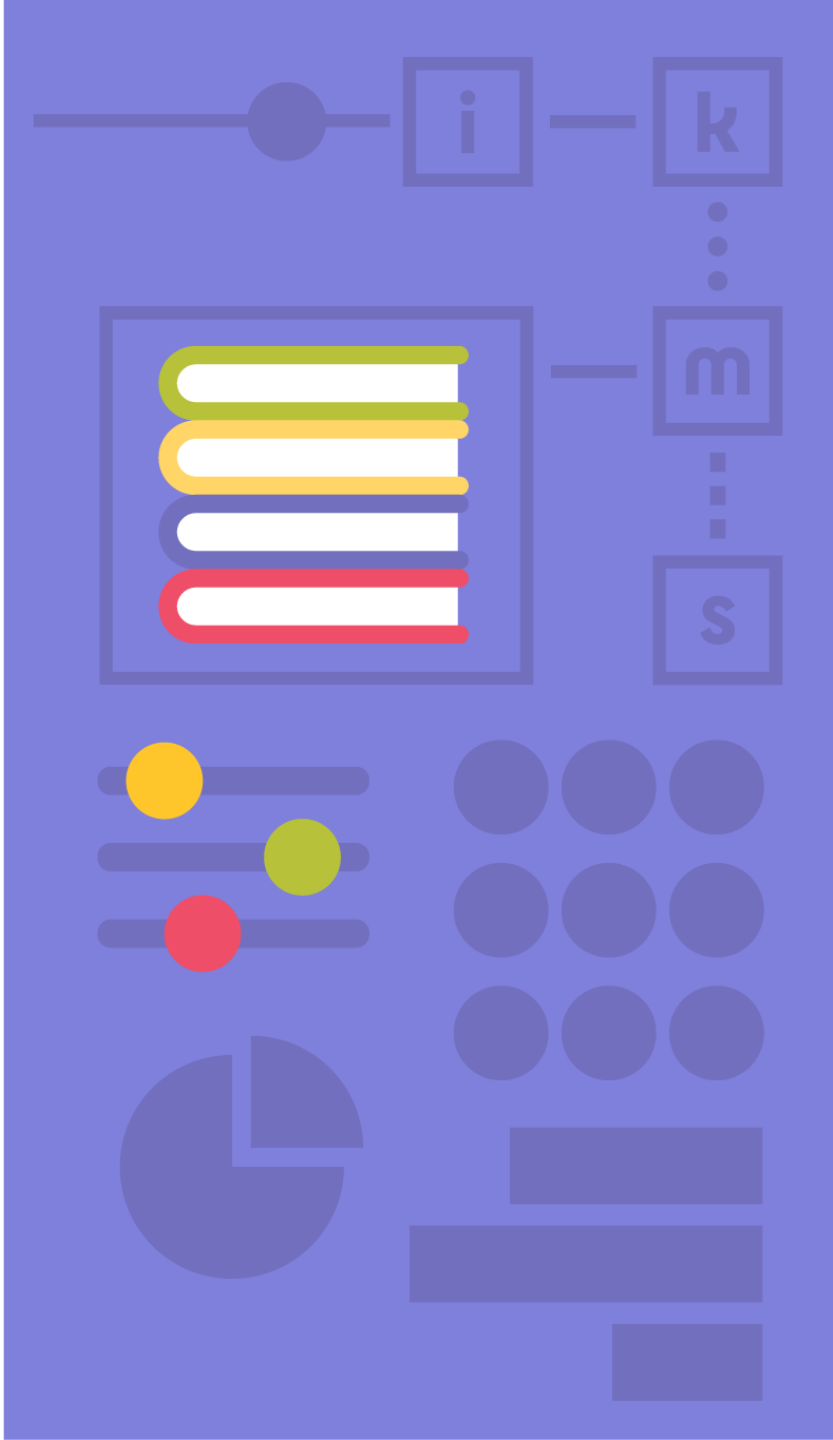

- Iegūt, apkopot, analizēt un izmantot informāciju (datus) snieguma un progresu novērtēšanai attiecībā pret noteiktiem mērķiem, sagaidāmiem rezultātiem
- Pieņemt pierādījumus balstītus lēmumus un tādējādi veicināt izglītības kvalitātes pilnveidi

Izglītības kvalitāte = atbilst mērķiem: **kvalitatīvas mācības, iekļaujoša vide un laba pārvaldība, atbilstība mērķiem.**

Redzējums par izglītības kvalitāti:

Izglītības kvalitātes koncepcija

Atbilstība mērķiem

Izglītojamo un visas sabiedrības vajadzībām atbilstoši izglītības rezultāti: attīstītas noteiktas kompetences, spēja iesaistīties darba tirgū un dažādu sabiedrības grupu iekļaušanās iespējas

Laba pārvaldība

Efektīvi procesi, lai veicinātu iekļaujošu vidi, atbalstītu izglītojamos un pedagogus mācību procesā

Kvalitatīvas mācības

Mācību process un pedagogi (Vistiešākā ietekme uz izglītības rezultātu sasniegšanu)

Iekļaujoša vide

Izglītojamo un pedagogu motivācija, nodrošinot fizisku un emocionālu drošību

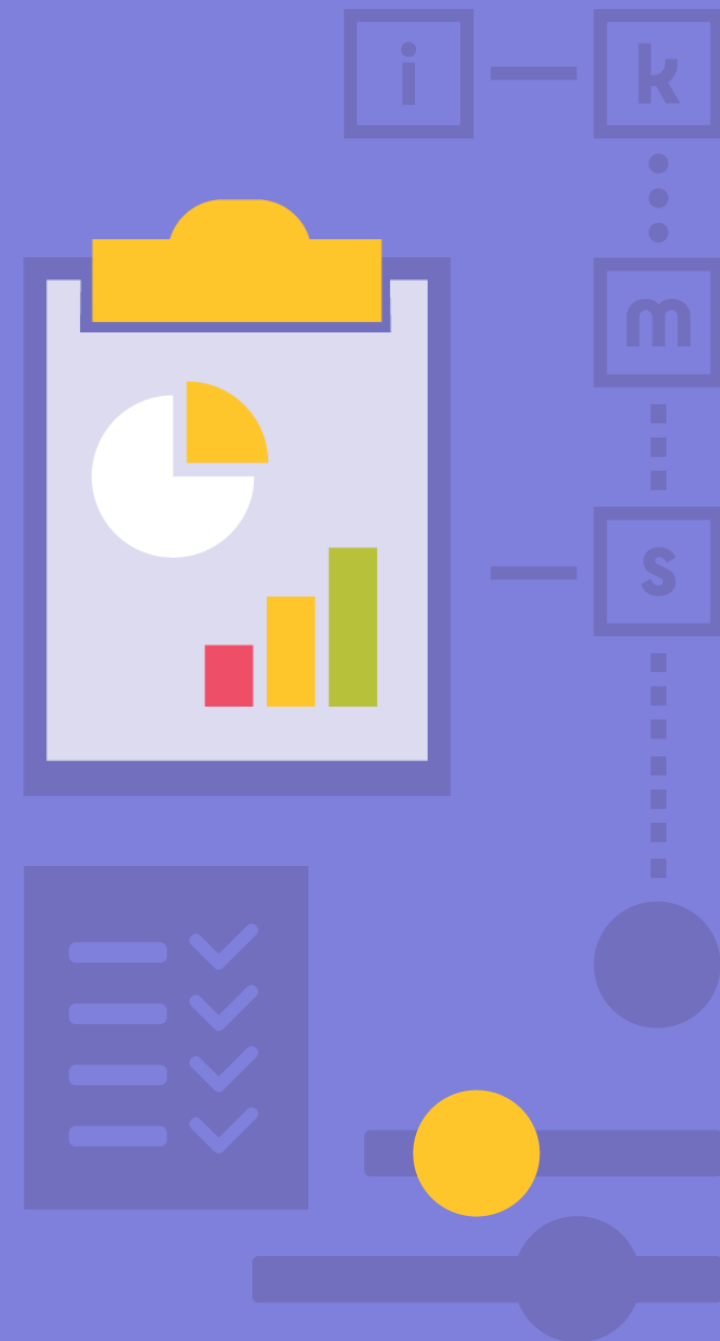
Izglītības kvalitātes vadība:

- Skaidra **orientācija uz rezultātu, mērķi**
- Skaidrs **atbildību sadalījums** starp iesaistītajām pusēm
- Efektīva **procesu vadība**
- **Saskaņotība** starp dažādu līmeņu redzējumiem un stratēģijām
- **Cilvēkresursu attīstība**
- **Resursu** nodrošināšana un efektīva izmantošana
- Kvalitātes **kultūras** veidošana

Izglītības kvalitātes monitoringa sistēma (IKMS) ir viena no **Izglītības kvalitātes vadības** daļām, kas ietver trīs galvenās kvalitātes nodrošināšanas funkcijas: kvalitātes definēšana, kvalitātes monitorings un kvalitātes uzlabošana.

kvalitātes nodrošināšana

kā tiek definēta kvalitāte

- izglītības kvalitātes koncepcija
- standarti, prasības, kritēriji u.c., kas noteikti normatīvajos aktos
- mērķi un indikatori izglītības kvalitātes nodrošināšanai, kas noteikti attīstības un/vai plānošanas dokumentos

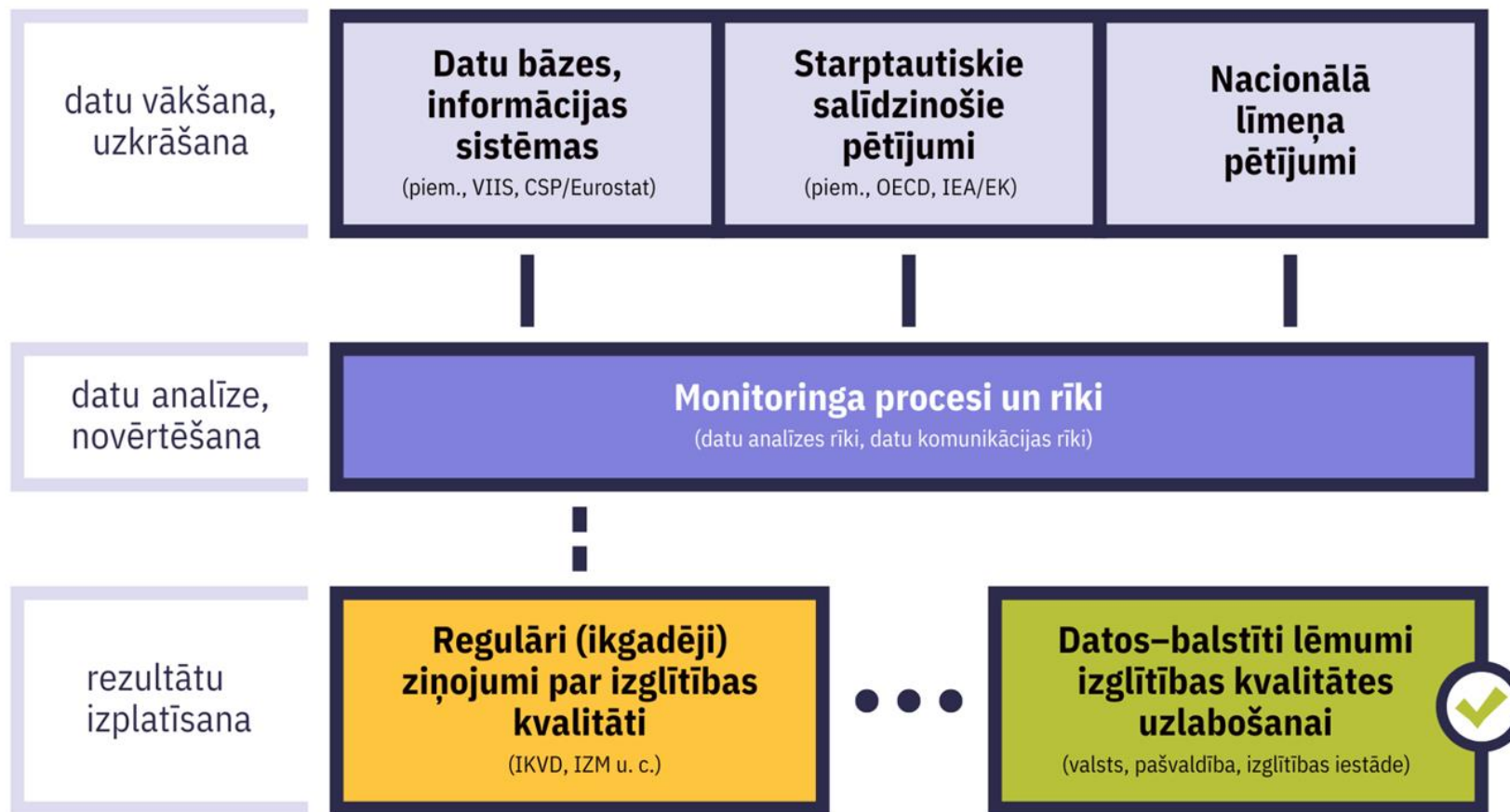
kā tiek mērīta kvalitāte

- regulāra datu vākšana un uzglabāšana
- rīki/instrumenti izglītības kvalitātes mērīšanai, datu analīzei un vizualizācijai
- izglītības kvalitātes mērīšanas un monitoringa procesi
- pētījumi, izvērtējumi
- ziņojumi, pārskati par rezultātiem

kā tiek uzlabota kvalitāte

- pētījumos, pierādījumos balstītas rekomendācijas snieguma uzlabošanai
- rekomendāciju iestrāde konkrētās procedūrās, procesos, politikās
- rekomendāciju īstenošana, ieviešana praksē (sekošana līdz to efektivitātei, ietekmei)

IKMS 3 galvenās sistēmas funkcijas

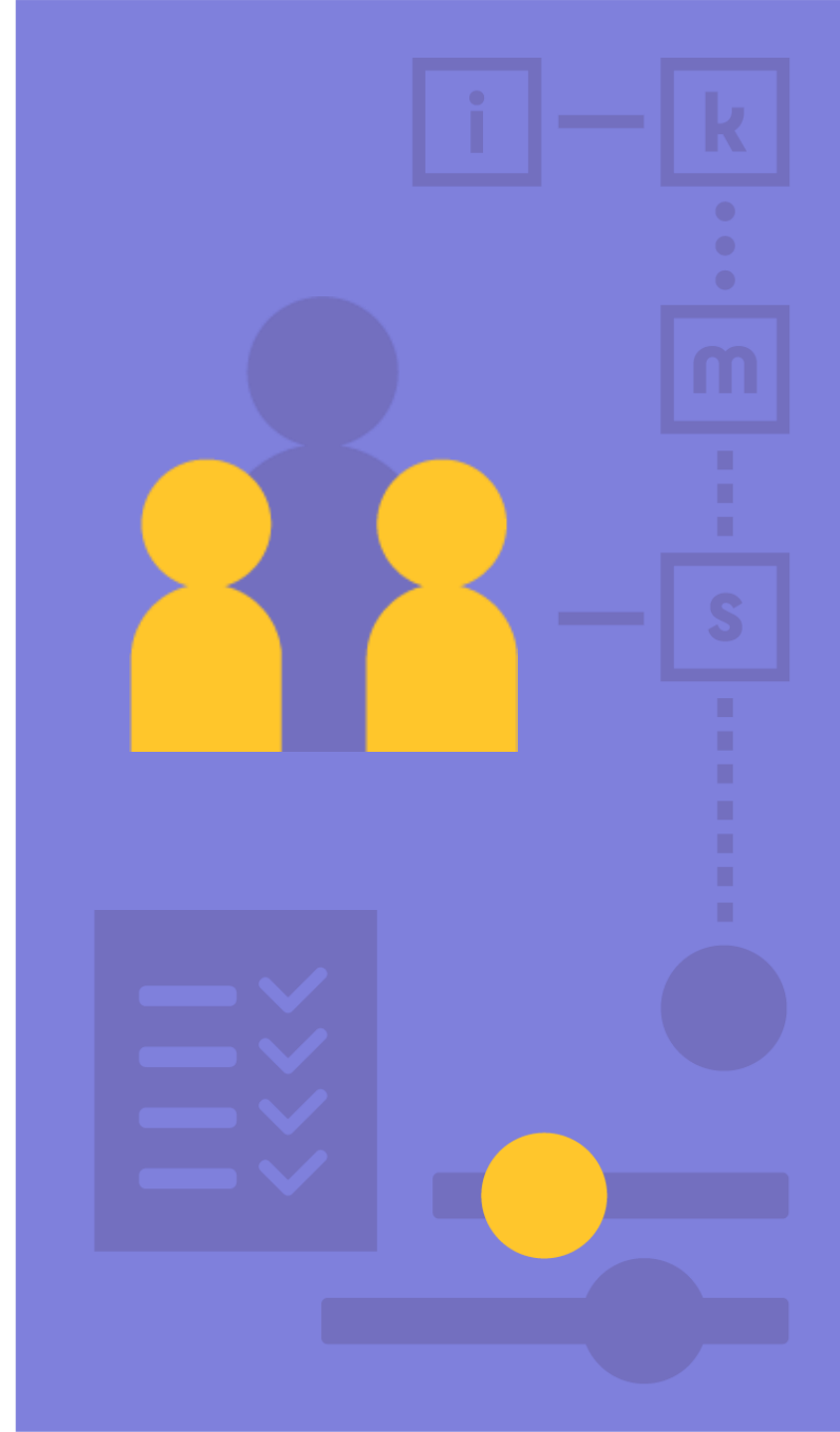
Funkciju sistēma ietver kvantitatīvos un kvalitatīvos datus, kā arī rīkus izglītības kvalitātes analīzei, pierādījumos balstītu lēmumu pieņemšanai.

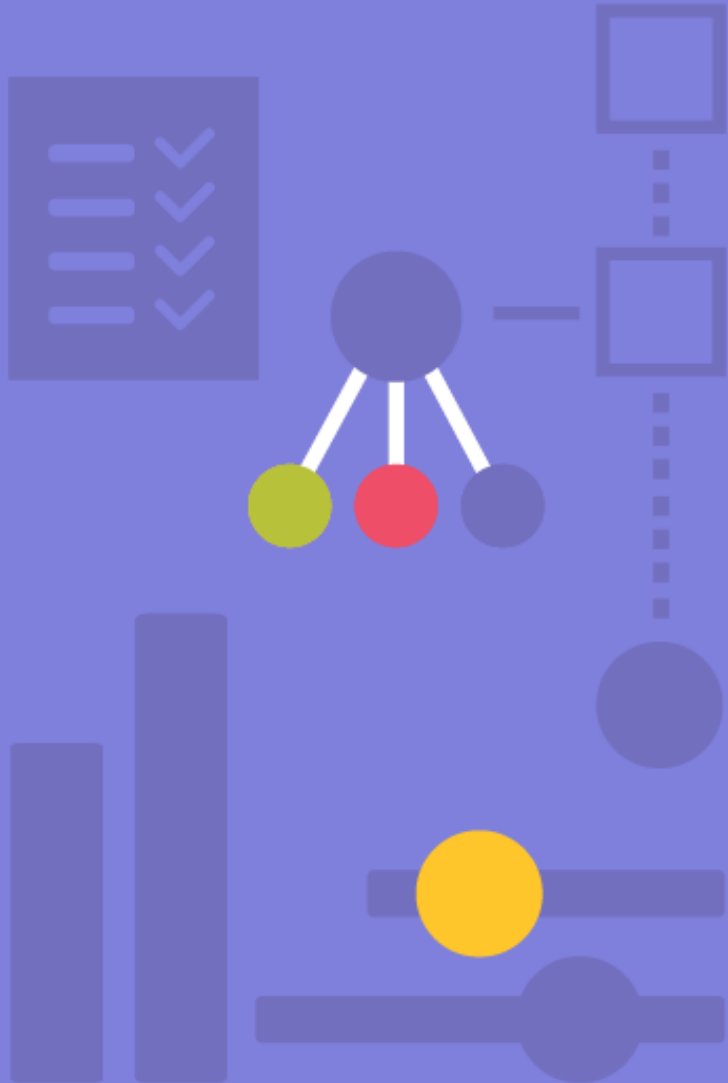
IKMS dalībnieki

- Valsts
- Izglītības iestādes dibinātājs, pašvaldība
- Izglītības iestāde
- Pētnieki
- Izglītojamo ģimenes/vecāki
- Sabiedrība (sabiedriskās organizācijas, privātais sektors u.c.)

IEGUVUMI NO IKMS

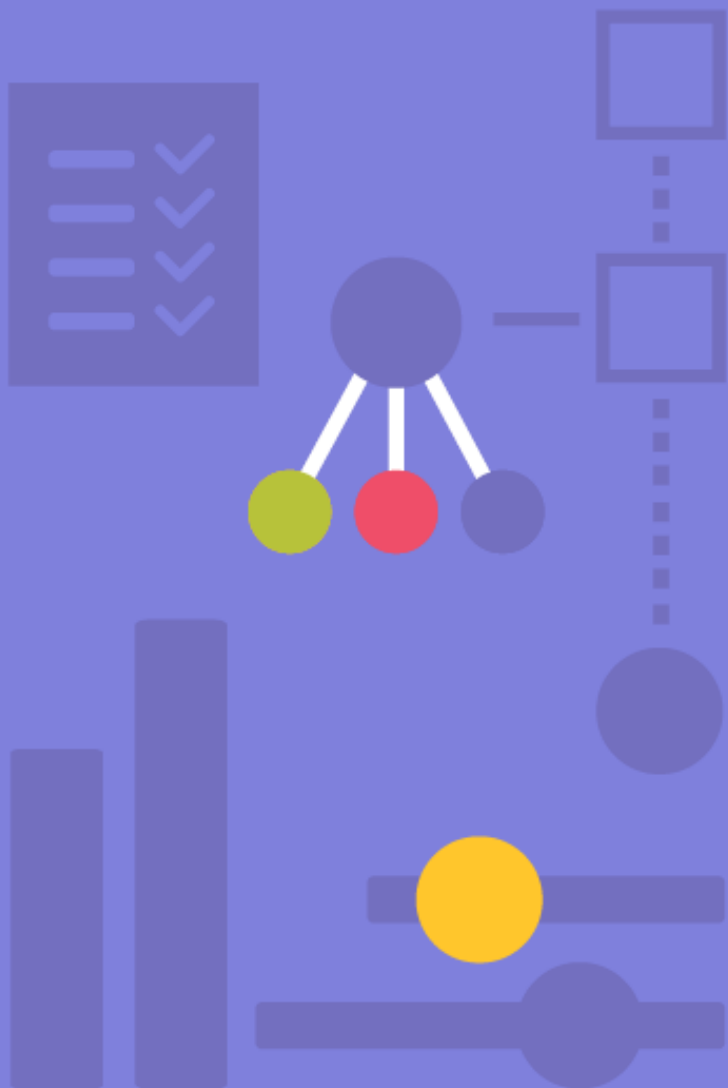

Valsts līmenis

- Prioritāšu un rīcības virzienu noteikšana
- Dato balstītu lēmumu pieņemšana par resursu plānošanu, piešķiršanu un izmantošanu
- Izglītības standartu izstrāde
- Agrīnās brīdināšanas signālu (risku) uztveršana
- Atbalsts izglītības iestādēm un dibinātājiem izglītības kvalitātes uzlabošanā

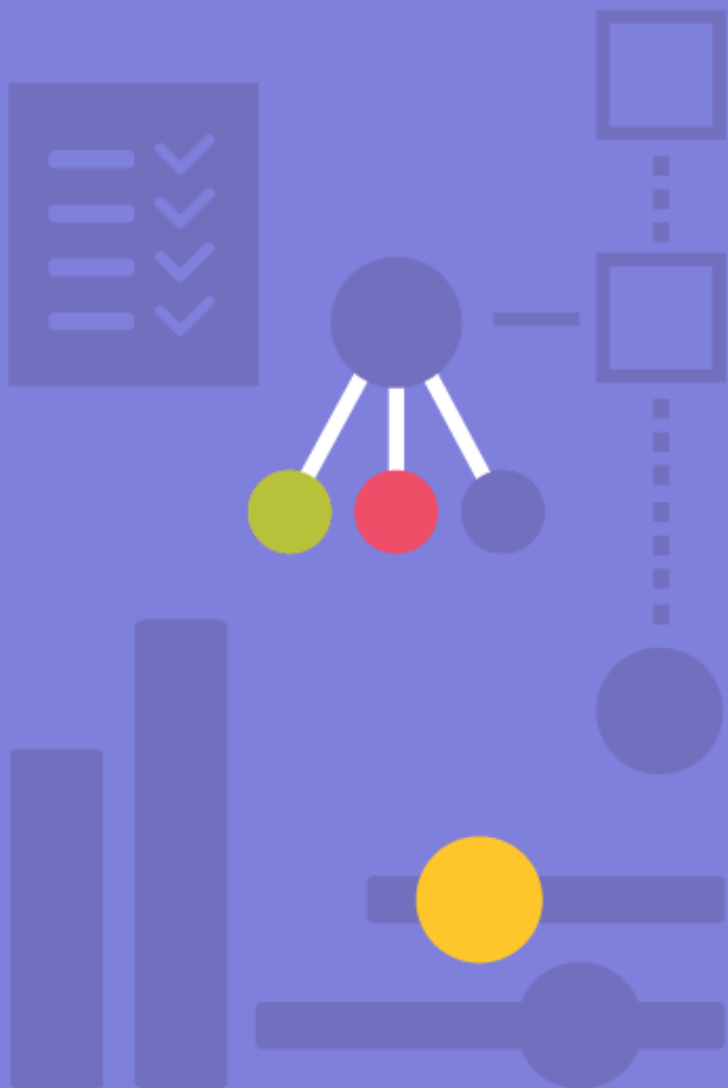
IEGUVUMI NO IKMS

Izglītības iestādes un dibinātāji, pašvaldības

- Iesaiste diskusijās par izglītības politikas prioritātēm, virzieniem
- Iestādes darbības novērtēšana, uzlabojamo jomu noteikšana
- Pašvērtējuma veikšana
- Izglītojamo un viņu ģimeņu, sabiedrības informēšana par sasniegumiem un izaicinājumiem
- Atbalsta plānošana / nodrošināšana uzlabojumiem

IEGUVUMI NO IKMS

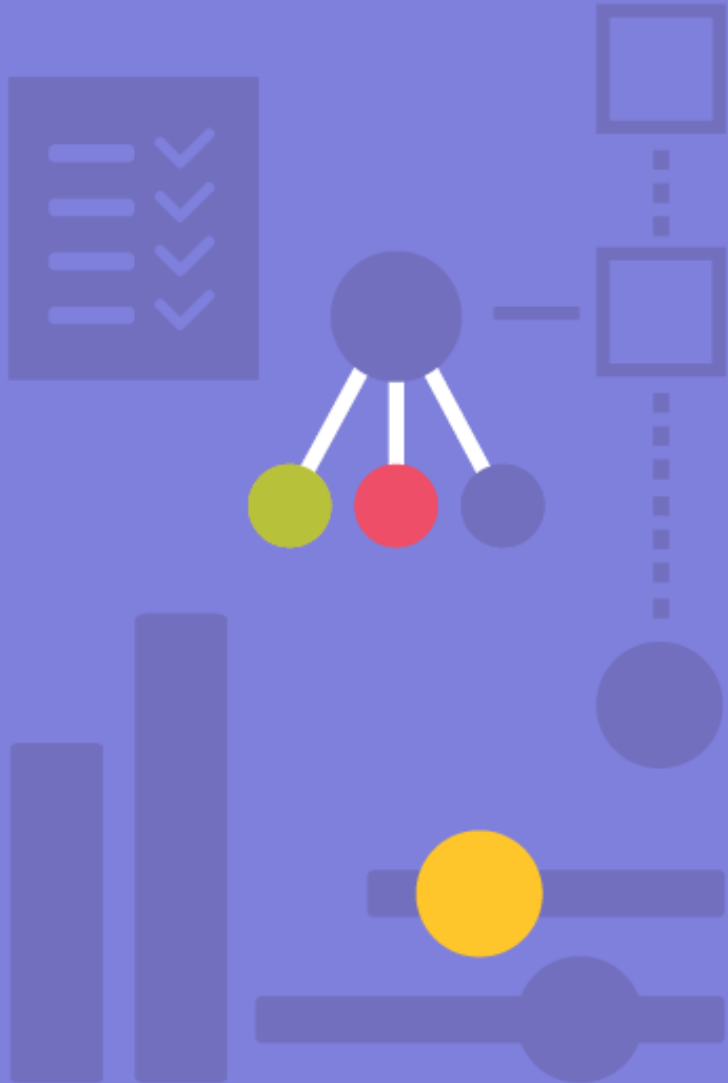

Pētnieki

- Pieejama plašāka un detalizētāka informācija par izglītības procesiem
- Ērtāka piekļuve esošajiem datiem
- Kvantitatīvo datu pieejamība padziļinātu kvantitatīvo un kvalitatīvo pētījumu veikšanai
- Precīzāka izglītības sistēmas tendenču un aktualitāšu sākotnējā identificēšana
- Atbalsts izglītības politikas attīstībai

IEGUVUMI NO IKMS

Izglītojamie/vecāki/sabiedrība

- Mācību virzienu un izglītības iestāžu izvēle
- Pieprasījums pēc augstas izglītības kvalitātes un sasniedzamajiem rezultātiem, tostarp piedaloties apsekojumos
- Jautājumu aktualizācija par ar izglītības kvalitāti saistītiem izaicinājumiem, iesaiste diskusijās ar dibinātājiem par attīstības alternatīvām
- Iesaistīšanās pašnovērtēšanas un ārējās kvalitātes novērtēšanas procesos

IKMS rīki un to funkcionalitāte,
mērķi, lietotāji

IKMS rīki

Skolu efektivitātes monitoringa rīks

Mērķis: novērtēt un atspoguļot finanšu ieguldījumu atdevi pret izglītības kvalitāti, apkopojot datus par izglītības iestāžu kvalitāti raksturojošajiem rādītājiem.

Augstākās izglītības absolventu monitoringa rīks

Mērķis: nodrošināt informācijas pieejamību par augstāko izglītību ieguvušo personu nodarbinātību, ienākumiem un bezdarba līmeni 10 gadus pēc augstskolas beigšanas.

Profesionālās izglītības absolventu monitoringa rīks

Mērķis: nodrošināt informācijas pieejamību par profesionālo izglītību ieguvušo personu nodarbinātību, ienākumiem un bezdarba līmeni 10 gadu laikā pēc kvalifikācijas ieguves.

IKMS rīki

Risku identificēšanas rīks

Mērķis: atbalstīt izglītības kvalitātes risku vadības attīstību izglītības iestāžu paškontrolei, risku prognozēšanai un novēršanai, vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanai un regulāram ārējam izglītības iestāžu kvalitātes monitoringam, lai uz izglītības kvalitāti potenciāli pazeminošiem apstākļiem varētu reaģēt nekavējoties, parādoties pirmajām pazīmēm.

Pedagogu prognozēšanas un plānošanas rīks

Mērķis: modelēt pedagogu nodarbinātību, kā arī prognozēt pieprasījumu un piedāvājumu vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu pedagogiem (t.sk. pirmsskolas, interešu izglītības un speciālās izglītības pedagogiem vienas iestādes ietvaros), lai organizētu pedagogu piesaisti un profesionālās kompetences pilnveidi.

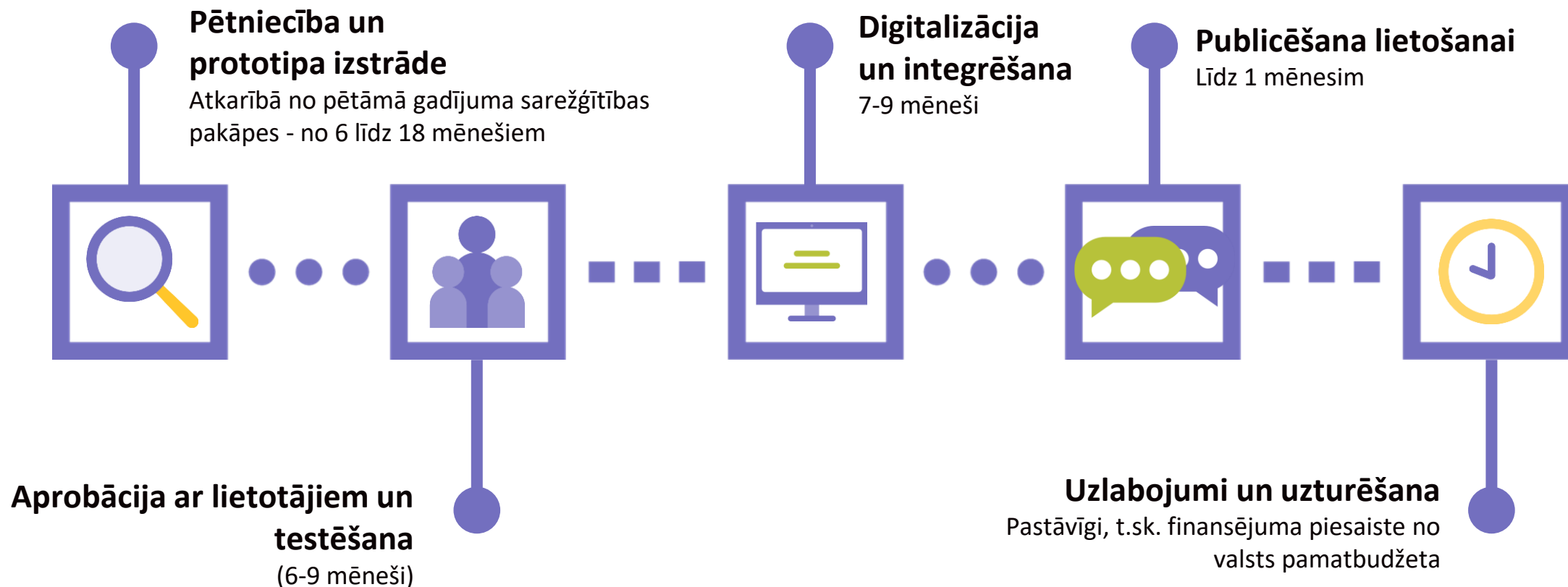

Skolēnu snieguma vērtēšanas rīks

Mērķis: iegūt datus par skolēnu mācīšanās rezultātiem un dinamiku, lai pēc nepieciešamības veiktu tālāku padziļinātu analīzi, ieviestu izmaiņas mācību saturā un sniegtu metodisko un citu atbalstu skolām un skolotājiem. Tas ļautu skolām izvērtēt savas stiprās un vājās puses, it īpaši salīdzinājumā ar skolām, kurās ir līdzīgs skolēnu sastāvs un sociāli ekonomiskais stāvoklis.

Rīku attīstības process

Skolu efektivitātes monitoringa rīks

MĒRĶIS:

Novērtēt un atspoguļot finanšu ieguldījumu atdevi pret izglītības kvalitāti, apkopojot datus par izglītības iestāžu kvalitāti raksturojošajiem rādītājiem.

Skolu efektivitātes monitoringa rīks

Rīkā iekļauti 17 rādītāji, kas kopumā raksturo 5 izglītības kvalitātes elementus.

Rīks atspoguļo sakarību starp Finanšu un administratīvo efektivitāti (kā vienu no izglītības kvalitātes elementiem) un citiem izglītības kvalitātes elementiem, ko ietekmē ieguldīto līdzekļu apjoms:

Pedagogu darbs
(Profesionālā kapacitāte)

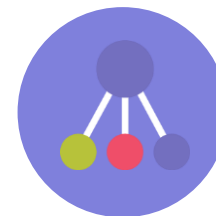
Mācību vide
(Drošība un labsajūta)

Sasniegumi
(Kompetence un sasniegumi)

Rezultāti
(Izglītības turpināšana un nodarbinātība)

Infrastruktūra
(Infrastruktūra un resursi)

Skolu efektivitātes monitoringa rīka lietotāji

Izglītības iestādes

Pašvaldību izglītības
pārvaldes

Valsts līmenis

Augstākās izglītības absolventu monitoringa rīks

MĒRĶIS:

Nodrošināt informācijas pieejamību par augstāko izglītību ieguvušo personu nodarbinātību, ienākumiem un bezdarba līmeni 10 gadus pēc augstskolas beigšanas.

i — k

...

m

...

s

...

●

Rīkā attēlotos datus var izmantot:

- **Studiju vietu plānošanai** un pasūtījuma veidošanai
- **Politikas rezultātu novērtēšanai**, piem., izglītības programmu kvalitāti
- **Darba tirgus analīzei** - izglītības piedāvājuma un darba tirgus pieprasījuma atbilstības analīzei
- **Kvalitātes novērtēšanai** - lai novērtētu izglītības iestāžu īstenoto izglītības programmu kvalitāti
- **Karjeras izvēlei**

Profesionālās izglītības absolventu monitoringa rīks

MĒRĶIS:

Nodrošināt informācijas pieejamību par profesionālo izglītību ieguvušo personu nodarbinātību, ienākumiem un bezdarba līmeni 10 gadu laikā pēc kvalifikācijas ieguves.

i — k

...

m

...

s

...

●

Profesionālās izglītības absolventu monitoringa rīka uzdevumi

- **Izglītības piedāvājuma veidošanai** - IP izstrādei un aktualizācijai, lai uzlabotu darba tirgū nepieciešamo prasmju apguvi un nodarbinātības rādītājus
- **Darba tirgus pieprasījuma prognozēšanai** - lai prognozētu darba tirgū pieprasītās un nākotnē nepieciešamās profesijas un prasmes dažādās nozarēs
- **Uzņemšanas plānošanai** - lai plānotu izglītojamo uzņemšanu, noteiktu izglītojamo vietu skaitu profesionālās IP, kas tiek finansētas no valsts budžeta
- **Izglītības kvalitātes novērtēšanai** - lai novērtētu izglītības iestāžu īstenoto profesionālās IP kvalitāti
- **Karjeras izvēlei** - lai sniegtu papildu informāciju par izglītības iespējām, ne tikai jauniešiem, kas ir potenciālie izglītojamie, bet arī esošajiem un bijušajiem izglītojamiem
- **Līdztiesības ievērošanai** - lai novērtētu, cik lielā mērā profesionālās izglītības iestāžu absolventi var baudīt taisnīgu un vienlīdzīgu attieksmi darba tirgū

Profesionālās izglītības absolventu monitoringa rīks iekļauj informāciju par:

- Izglītības iestāžu absolventiem - profesionālās izglītības programmu (IP) beidzējiem, kuri ieguvuši pilnu profesionālo kvalifikāciju
- Latvijas izglītības klasifikācijā iekļauto profesionālās pamatizglītības, arodizglītības un profesionālās vidējās IP absolventiem
- Izglītojamiem, kuri ieguvuši profesionālo kvalifikāciju atbilstoši LKI 2., LKI 3. un LKI 4.līmenim
- To visu izglītības iestāžu absolventiem, kas īsteno licencētas un akreditētas profesionālās IP, neatkarīgi no izglītības iestādes dibinātāja un profesionālās IP īstenotāja

Risku identificēšanas rīks

MĒRĶIS:

Nodrošināt iespēju izglītības iestāžu paškontrolei un izglītības kvalitātes regulāram ārējam monitoringam, lai uz izglītības kvalitāti potenciāli pazeminošiem apstākļiem varētu reaģēt nekavējoties, parādoties pirmajām to pazīmēm

Aptvere: vispārējās, profesionālās, profesionālās ievirzes izglītības iestādes

Risku identificēšanas rīks

Prevencijas un agrīnas intervences prakse izglītībā, kas fokusējas nevis uz rīcību jau zemas izglītības kvalitātes gadījumā (kopumā vai atsevišķos tās kritērijos), bet **orientējas uz atbalstu pirms izglītības kvalitāte sākusi samazināties.**

Darbojas ar definētu noteiktu izglītības kvalitātes rādītāju kopu, kas **identificē, vai nav sasniegts tāds iepriekšnoteikts līmenis, kurš ļauj secināt, ka ir radušies riski izglītības kvalitātei.**

Izstrādāts **algoritms risku identificēšanas rādītāju aprēķinam, analīzei un interpretācijai.**

Risku identificēšanas rīka rādītāji

Izglītojamo ar zemiem rezultātiem pārsvars pār izglītojamajiem ar augstiem rezultātiem eksāmenos, centralizētajos eksāmenos (vispārīgajā, optimālā vai augstākajā līmenī) vai profesionālās kvalifikācijas eksāmenos

Izglītojamo un atbalsta personāla proporcija (izglītojamo skaits pret iestādē nodarbināto atbalsta personu likmju skaitu)

Izglītojamo īpatsvars, kuri ir atstāti uz otru gadu tajā pašā klasē

Pedagogu un izglītojamo mainība

Izglītojamo īpatsvars, kuri ilgstoši bez attaisnojoša iemesla neapmeklē izglītības iestādi

Sūdzības par izglītības iestādi

Absolventu proporcija (izglītību ieguvušo īpatsvars no attiecīgā izglītības posma jeb līmeņa pirmā mācību gada sākumā uzņemtajiem izglītojamajiem)

Mācību priekšmetu vērtējumu ikgadējā dinamika

Pedagogu likmju un izglītojamo proporcija (pedagogu slodžu skaits pret izglītojamo skaitu)

Atšķirība starp valsts pārbaudes darbu un priekšmetu gala vērtējumiem

Profesionālās izglītības programmu absolventu īpatsvars, kuri ir nodarbināti vai turpina izglītību gada laikā pēc izglītības programmas beigām

Eksāmenu nekārtošanas īpatsvars

Risku identificēšanas rīka lietotāji

Izglītības iestādes

Pašvaldību izglītības
pārvaldes

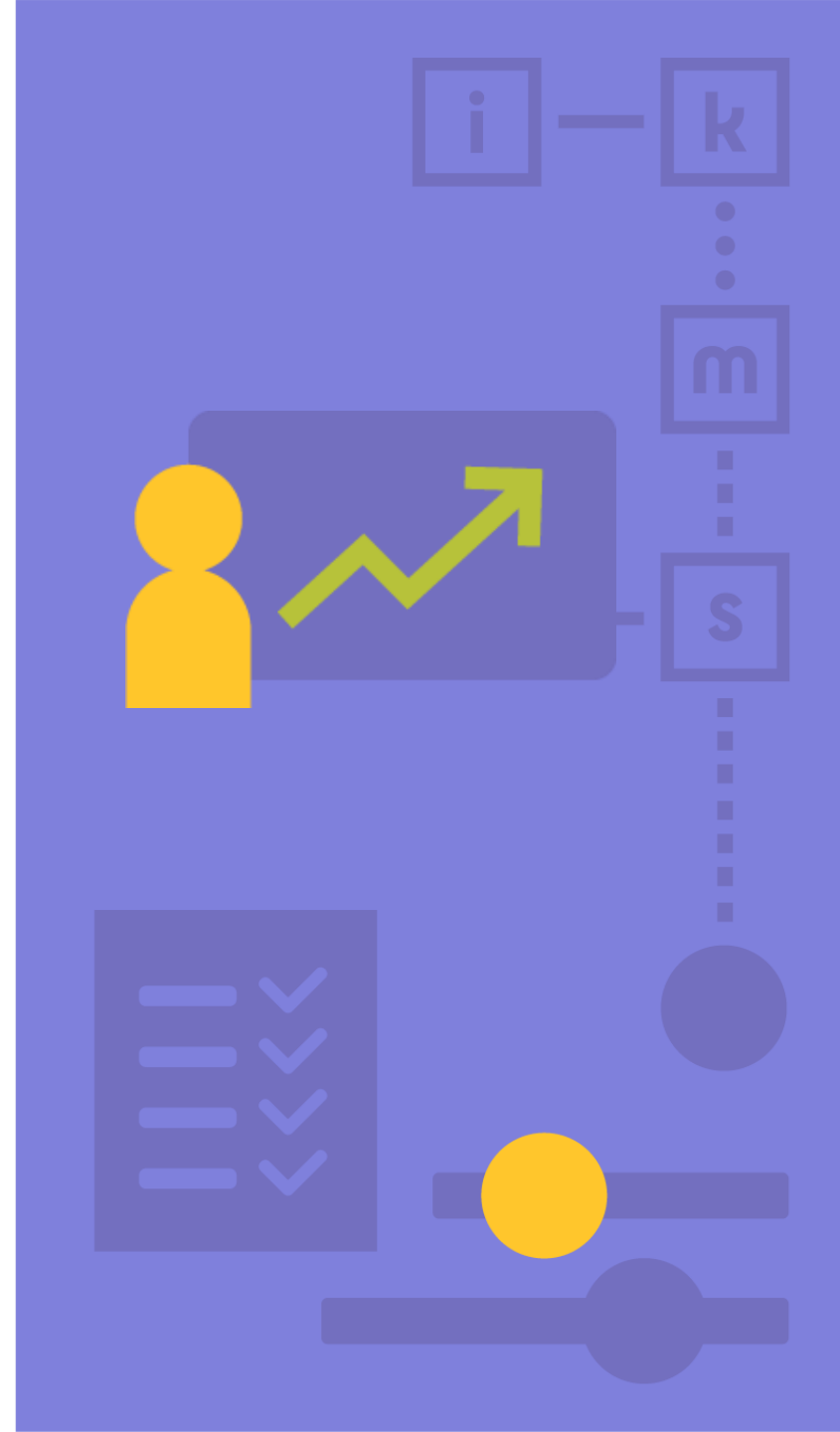

Valsts institūcijas

Pedagogu prognozēšanas un plānošanas rīks

Mērķis: modelēt pedagogu nodarbinātību, kā arī prognozēt pieprasījumu un piedāvājumu vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu pedagogiem (t. sk. pirmsskolas, interešu izglītības un speciālās izglītības pedagogiem vienas iestādes ietvaros), lai organizētu pedagogu piesaisti un profesionālās kompetences pilnveidi.

Pedagogu prognozēšanas un plānošanas rīks

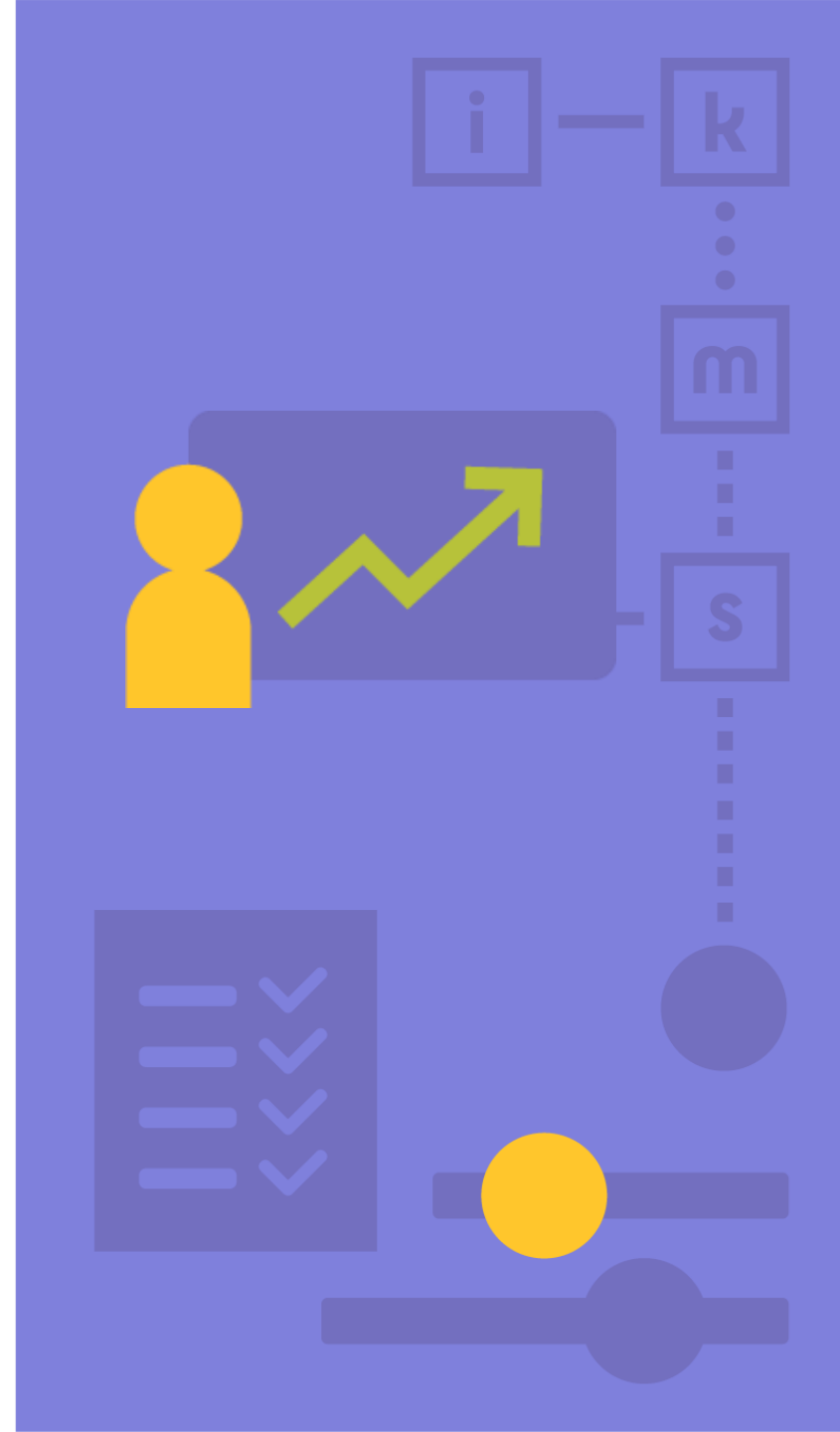
Pētījums un analītiskā rīka izstrāde vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu pedagogu pieprasījuma - piedāvājuma prognozēšanai un nodarbinātības modelēšanai

Metodoloģija: sistēmdinamikas modelēšana

Iesaistītās puses: izglītības iestādes, pašvaldības, politikas veidotāji

Rīks iekļaus datus par: izglītojamiem, studiju programmas «Pedagogu izglītība» studentiem un absolventiem, pedagogiem, t.sk. amati, slodzes, vakances u.c.

Pedagogu pieprasījuma - piedāvājuma prognozēšanas rīks ļaus veikt prognozes 1, 5 un 10 gadiem.

Pedagogu prognozēšanas un plānošanas lietotāji

Izglītības iestādēm/vadītājiem

Izglītības iestādes darbības nodrošināšanai

- Kvalitatīva un pilnvērtīga izglītības procesa īstenošanai
- Pedagogu nodarbinātības modelēšanai un plānošanai
- Jaunu pedagogu piesaistei

Izglītības iestāžu dibinātājiem / izglītības pārvaldēm

Pašvaldības izglītības ekosistēmas veidošanai un attīstībai

- Izglītības funkcijas nodrošināšanai
- Izglītības iestāžu darbības uzraudzībai
- Izglītības iestāžu tīkla sakārtošanai
- Cilvēkresursu plānošanai pašvaldības iestādēs/situācijas apzināšanai privātajās izglītības iestādēs

Izglītības politikas veidotājiem

Rīcībpolitikas izstrādei un ieviešanai

- Jauno pedagogu sagatavošanai
- Pedagogu atjaunotnei izglītības sistēmā
- Pedagogu piedāvājuma nodrošināšanai atbilstoši pieprasījumam
- Pedagogu profesionālās pilnveides pasākumu plānošanai

Platforma, kur rīkus meklēt

VALSTS IZGLĪTĪBAS INFORMĀCIJAS
SISTĒMA www.viis.gov.lv

VIIS publiskajā portālā pieejami:

- **Izglītības kvalitātes monitoringa rīki:**
 - ☐ *Augstākās izglītības absolventu monitoringa rīks*
 - ☐ *Profesionālās izglītības absolventu monitoringa rīks*
- ☐ **Izglītības kvalitāti raksturojošas datu kopas**

IKMS turpmākā attīstībā...

Monitoringa sasaiste ar izglītības kvalitātes nodrošināšanas sistēmu rīcībpolitikai

- Koordinēta izglītības kvalitātes novērtēšana, ziņojumi par izglītības kvalitāti rīcības/nepieciešamo intervenču plānošanai

Monitoringa rīku tālāka attīstība:

- Esošo rīku pilnveide, ieviešana lietošanai
- Īpašs fokuss: vienota komunikācijas platforma (pārskats par galvenajiem rādītājiem/tematiskiem šķēsgriezumiem valsts, pašvaldības, izglītības iestādes līmenī)

Pašvaldību datu analītikas un izglītības kvalitātes vadības kapacitātes stiprināšana:

- Regulāras praksē balstītas mācības par datu izmantošanu monitoringam, rīku praktisku pielietojumu
- Sadarbība rīku pilnveidē, kopējā monitoringa sistēmas attīstībā

Izglītības un zinātnes
ministrija

VIENOTI REDZĒJUMĀ PAR IZGLĪTĪBAS KVALITĀTI

Eiropas Sociālā fonda projekts Nr. 8.3.6.2/17/I/001
“Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas izveide un
īstenošana” īstenots sadarbība -
**Izglītības un zinātnes ministrijai ar
Izglītības kvalitātes valsts dienestu un
Valsts izglītības satura centru**

IZM_gov_lv

Izglitiba.ministrija

<https://www.youtube.com/watch?v=vyAgTstWfhw>